

ZAKOPANE

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM ZAKOPANEGO

Redaguje *Komitet.*

Wychodzi 2 razy w miesiącu przez cały rok,

Redakcja: Willa „Szarotka”

Za redakcję odpowiedzialny:

w czasie od 1 lipca do 1 września 4 razy
w miesiącu.

Administracja:
Kantor wymiany A. Modlińskiego i Sp.

Dr. J. Żychoń.

ul. Krupówki 42.
Wydawca: F. Gruźewski.

Prenumera^z roczna 6 kor., półroczna 3 kor., kwartalna 1.50 kor. Zagranicą 4 kor. półrocznie. — Numer pojedynczy 30 hal.
W miesiącach Lipcu i Sierpniu prenumerata miesięczna 90 hal.

Zakopane leży na północno-zachodnim stoku Tatr, na przestrzeni 40 km², w dolinie, zasłoniętej od północy rozległym wzgórzem Gubałówką, od wschodu mniejszymi wzgórzami otoczonej, na wysokości z górą 900 m. n. p. m. (najniższe punkta 837 m., najwyższe 1002 m.).

To położenie powoduje, że Zakopane posiada klimat górski, a zatem zmniejszone ciśnienie atmosferyczne i szybsze parowanie, niską średnią ciepłotę, zwiększone natężenie promieni słonecznych, obfitsze opady, małą względną wilgotność, czyli większą suchość powietrza i bardzo mało wiatrów.

Czynniki te hartują organizm i podniecają przemianę materii, gdyż pod ich wpływem oddech staje się szybszym, łąknienie się wzmacnia, ciepłota ciała zwykle się obniża, zimno znosi się dobrze, a czynność serca staje się szybszą.

Przedewszystkiem zatem wskazanym jest pobyt w Zakopanem w chorobach płucnych; w skłonności do gruźlicy, w jej początkach i dalszych stadyach tej choroby przy przebiegu przewlekłym; w niezżytach nosa, gardła, krtani, tchawicy i oskrzeli, dla ozdowieńców po zapaleniu płuc, opłucnej, po operacjach gruźliczych ognisk kostnych i gruczołów chłonnych, i po przebyciu wszelkich chorób ostrych; pozatem nadają się do leczenia w Zakopanem wszelkie nerwice, niedomogi nerwowe, czyli neurastenie, choroba Basedowa, choroby narządu trawienia, w szczególności ze zбочeniami czynnościowemi, zimnica, choroby krwi, jak bezkrwistość i blednica, choroby przemiany materii, jak otyłość i t. p.

Źle znoszą klimat Zakopanego chorzy z ostrym przebiegiem gruźlicy, lub ze zmianami gruźliczemi rozległemi, z powikłaniami gruźliczemi, bardzo wrażliwi, ludzie z wadami serca, ze znacznymi zmianami w układzie naczyniowym i znaczną rozedmą płuc.

Pozatem jest Zakopane idealnem miejscem wypoczynku dla zmęczonych pracą, jedynym punktem zbornym dla turystów, doskonałą miejscowością dla pobytu dzieci słabo rozwiniętych.

Wszyscy ci znajdują w Zakopanem, czego szukają, nawzajem sobie nie przeszkadzając i nie szkodząc, bo już oddawna uznana jest rzeczą, że najbezpieczniej i najłatwiej uniknąć choroby w tem miejscu, gdzie się ją opanowuje.

Uprasza się PP. Lekarzy o umieszczenie czasopisma w poczekalni.

LEON GRABOWSKI W KRAKOWIE

MAGAZYN

Konfekcyi i Nowości Damskiej

PLAC MARYACKI 9

(róg Rynku głównego).

TELEF. 990.

WŁASNA PRACOWNIA.

MAGAZYN

SUKIEN MĘSKICH

nagrodzony złotym medalami w Paryżu i w Londynie

UL. SZPITALNA L. 36

(vis a vis Teatru miejskiego).

TELEF. 561.

WYKOŃCZENIE ARTYSTYCZNE.

Dr. R. OSTASZEWSKI - BARAŃSKI.

Przyczynki do dziejów r. 1846. NA PODHALU.

(Dokończenie).

Jan Szymański z Ratułowa, uczestnik rewolucji z roku 1830/1. Ciężko ranny schronił się do Austrii; był najczynniejszym współpracownikiem Andrusikiewicza¹⁾.

Tendor Settmayer, b. aktuaryusz przy dominium Czarny Dunajec, zamierzał tamże wywołać powstanie.

N. Stokowski, mandataryusz w Zakopanem, zamierzał stanąć na czele służby dworskiej.

Michał Janiczak, wikary z Szaflar, wzywał gminę Biały Dunajec, choć bezskutecznie, do rozbrojenia finansowej straży. Uszedł do Węgier.

Maciej Ciątak *recte* Jasionek, wójt z Witowa, współdziałał z ks. Janiczakiem i z nim uszedł na Węgry.

Ks. Michał Głowacki, wikary z Poronina, najprawdopodobniej główny i naczelny kierownik ruchów buntowniczych w tym cyrku. U niego odbywały się od dłuższego czasu schadzki niebezpiecznych rewolucjonistów. W dniu 19 lutego odwiedził on pozostającego również pod śledztwem ks. Makucha z Podegrodzia, znosił się stale z ks. Kmiotowiczem i Andrusikiewiczem, on to powołał ich do siebie i w myśl ustnej instrukcji polecił im wywołanie powstania w nocy z 20 na 21 lutego. —

Do tych słów urzędowej relacji dodać należy, że ks. Michał Głowacki był osobistością niepospolitą i miał ogromny wpływ na lud. On to spisał legendę o Bolesławie Śmiałym w „mowie ludu z Poronina”, a spisał ją w celu rozbudzenia poczucia narodowego wśród ludu. W więzieniu w Sączu nabawił się ciężkiej choroby i dnia 14 maja 1846, nie doczekawszy wyroku, zmarł w szpitalu nowosądeckim.

Zagała Andrzej, poddany z Chochołowa, brał udział w napadzie na Suchą horę. O to samo obwinieni byli górale: Józef i Jakób Krzysiak z Cichego, Jan i Michał Orszulak z Cichego, Michał Płaza z Witowa i Jakób Długopolski, zwany Bryndzarz, z Cichego.

Krupa Wojciech, przysiężny z Witowa, stał u wyjścia ze wsi i dążących na nabożeństwo do Chochołowa, a nie uzbrojonych ludzi, zawracał z drogi, polecając im, by się zbroili.

¹⁾ Wspomina o nim Andrusikiewicz w swym pamiętniku p. d. S. E. Radzikowski I. c. str. 41: „Miałem starego wysłużonego żołnierza polskiego, nazwiskiem J. S., który pod carewiczem Konstantym i w powstaniu listopadowym służył, a po upadku powstania tu w góry przybył i szczęśliwie się jako żebrak ukrywał. Chodził między ludem z Ewang. św., którą mu czytał, a potem z zapałem opowiadał słowa prawdy i t. d.

Wszyscy tu wymienieni, a i reszta nie wymieniona, ogółem przeszło 100 osób, pozostawało aż do marca 1848 pod ścisłym nadzorem policyjnym.

III.

Do sprawy ułaskawienia ks. Kmiotowicza.

Wrogi nam wogóle autor broszury „Polnische Revolutionen“ (Sacher-Masoch, b. dyrektor policyi we Lwowie) potępia ostro sądy galicyjskie za wyroki śmierci wydane na Teofila Wiśniowskiego i Józefa Leopolda Kmiotowicza, o których pisze: „beide waren politische Verbrecher, aber durch und durch edle unbeflecte Charactere“. Konstatuje on, że wrażenie egzekucji Teofila Wiśniowskiego, który zginął jak bohater, a czczony był jak męczennik, było tak silne, że zawahano się z wykonaniem trzeciego wyroku, wydanego na ks. Kmiotowicza. W dalszym ciągu tak pisze o sobie: „Sacher-Masoch, dyrektor policyi, który wpierv radził, ażeby wykonać wyrok tylko na Kapuścińskim, jako mordercy i to w Pilźnie, na miejscu czynu, a nie we Lwowie, skorzystał z tej zwłoki i wystosował do hr. Fr. Stadjona, który właśnie znajdował się w powiatach zachodnich, pismo wstawiające się za trzecim skazanym (t. j. Kmiotowiczem). Stadjon oświadczył, że nie przybędzie do Lwowa, jeżeli ułaskawienie nie nastąpi“...²⁾

Tyle Sacher-Masoch.

Istotnie już w dniu 3 sierpnia, a więc wnet po katastrofie lipcowej poszedł do Wiednia „Allerunterthänigster Vortrag“ w sprawie ks. Kmiotowicza, pisany w giętkich i układnych słowach, nie mniej przeto co do treści bardzo stanowcze *memento*:

Najmiłościwszy Panie!

Najłaskawszym pismem odręcznym z dnia 26-go lipca raczyłeś mi Wasza Ces. Mość przesłać prośbę tarnowskiego biskupa ks. Józefa Woytanowicza z dn. 18 lipca 1847 r. o ułaskawienie skazanego na karę śmierci ks. Leopolda Kmiotowicza. Wasza Ces. Mość raczyłeś mi polecić, ażeby w Jego Najwyższem Imieniu oświadczyć ks. biskupowi, że Wasza Ces. Mość w poczuciu obowiązków Władcy państwa, a szczególnie w poczuciu obowiązku ochraniańa ludów W. Ces. Mości rządowi poruczonych, nie może powziąć innego postanowienia, jak tylko pozostawić wolny bieg sprawiedliwości w myśl wyroku sądowego, zwłaszcza, że ma się tu do czynienia z wypadkiem, w którym skazany pogwałcił najświętsze obowiązki stanu, do którego sam należał i naraził go na kompromitację.

²⁾ Hr. Franciszek Stadjon objeżdżał powiaty zachodnie i miał przybyć do Lwowa 31 lipca. Przypadkiem tylko dowiedział się, że tegoż dnia ma się odbyć egzekucja na Wiśniowskim. Wstrzymał więc swój przyjazd, a do Wiednia wysłał piorunującą notę. Z oburzeniem zapytuje, jak ośmielono się nie zawiadomić go o tym doniosłym wypadku, czy może chodziło o to, by jego, który pragnie nieść spokój i pojednanie, przedstawić wobec kraju jako kata? (das Land... im Lichte eines Heuken betreten zu lassen“). [Helfert: Geschichte Oesterreichs. Tom III].

WODOCIĄGI

dla miast, gmin, folwarków, fabryk, ogrodów, gmachów publicznych, domów prywatnych itd. Poszukiwanie, uchwycenie źródeł. Wiercenie studzien. Ustawianie pomp. Instalacje domowe z kłozetami, łazienkami itd. Zakłady kąpielowe i hydropatyczne.

projektują i wykonują:

inż. LEONARD NITSCH i Ska, Kraków, Kolejowa 18.

Najlepsze referencje z dotychczas wykonanych robót. ∴ Kosztorysy bezpłatnie.

Centralne Ogrzewanie

wszelkich systemów i wentylacje.
Łaźnie, Mechaniczne pralnie, suszarnie dla bielizny, drzewa itp.

O najwyższym tem postanowieniu zawiadomiono biskupa, a zdaniem w najgłębszej czci podpisanego, nie byłoby rzeczą polityczną ułaskawić ks. Kmietowicza na prośbę biskupa Woytanowicza, który sam jest skompromitowany zachowaniem się wobec politycznych zamieszek.

Natomiast uważam za swój obowiązek najpoddańszy oświadczyć, że wykonanie prawa łaski uważam za konieczność polityczną, i to tak dalece, że gdyby wyrok miał być istotnie wykonany, musiałby wywołać najzupełniejsze zerwanie między rządem a krajem, rozbrat, który przeprowadzenie dobrych zamiarów rządu w stosunku do prowincji niesłychanieby utrudnił, jeżeli nie uniemożliwił wcale na razie przynajmniej.

Wykonanie wyroku śmierci nie może być uważane za potrzebne; wszyscy wierni zwolennicy rządu, mogą powiedzieć wszyscy bez wyjątku, żywią to głębokie przekonanie, że surowość wobec ks. Kmietowicza, zwłaszcza po wykonaniu dwóch wyroków, nie jest potrzebną, a więc byłaby niesłuszną.

Sądzę, że w całej Galicyi nie ma człowieka, który w sprawie tej miałby odmienne zdanie, i który nie sądziłby w głębokim przynębeniu, że spełnienie wyroku musi mieć dla rządu najniepożądane następstwa. W sprawie panującego obecnie w kraju nastroju i następstw wyroku na opinię kraju, powołuję się na mój wiernopoddańczy raport z 20-go lipca b. r., który w całej rozciągłości raz jeszcze stwierdzam.³⁾

Jestem najgłębiej przeświadczony, że wobec istniejącego podrażnienia ludności w kraju, ten nowy dowód surowości, — którego, jak w najgłębszej czci podpisany stwierdza, nikt bronić i usprawiedliwiaćby nie mógł — uczyniłby stanowisko rządu krajowego tak trudnem, że o jakimś pojednaniu, o środkach uspokojenia kraju i ludności, nawet myśleć by nie można. Trzeba by znów chwycić się najostrejszych i najsmutniejszych środków, ażeby powagę i znaczenie rządu utrzymać. Droga surowości wyłącznie nie dojdzie się w Galicyi do celu; wykonanie wyroku śmierci na ks. Kmietowiczu, zwłaszcza wobec obecnych stosunków w Galicyi, uważać muszę za największy i najcięższy błąd, jaki w danej chwili rząd wobec Galicyi popełnić może.

Pozwalam sobie ponownie i jak najusilniej z najgłębszą czcią prosić o słowo łaski dla Kmietowicza.

We Lwowie, 3 sierpnia 1847.

Franciszek hr. Stadjon.

Energiczne to odezwanie się gubernatora, który w piśmie swem, mówiąc o niemożności bronienia rządu

³⁾ Raport ten, a raczej program, jaki sobie zakreslił Stadjon, świadczy, że istotnie pragnął on być pacyfikatorem Galicyi. W raporcie tym odsonił rządowi centralnemu tajniki niegodnego postępowania biurokracyi w Galicyi, nie pomijając r. 1846. Relacya jego śmiała i otwarta kończyła się wnioskiem zdjęcia skwestru z dóbr ks. Czartoryskich i darowania następstw kondemnaty karnej kilku-nastu wybitnym spiskowcom a między innymi także Franc. Smolce. (p. Bron. Łoziński: „Agenor Gołuchowski“. Lwów, 1901).

wrazie wykonania wyroku, dawał do zrozumienia wyraźnie, że z odmownej odpowiedzi wyciągnie konsekwencye, poskutkowało i Kmietowicz został ułaskawiony z zamianą kary na 20-letnie ciężkie więzienie w Kufsteinie, które niebawem, bo w marcu 1848 r. na mocy ogólnej amnestyi opuścił.

Znamy jeszcze jedno pismo, odnoszące się do ks. Kmietowicza, a mianowicie polecenie do starosty tarnowskiego, z dnia 7 kwietnia 1848.

Stadjon, oceniając należycie stan umysłów we Lwowie, obawiał się, że przybycie ks. Kmietowicza z Kufsteinu wywoła we Lwowie manifestacye i demonstracye. Ponieważ zaś otrzymał wiadomość, że ks. Kmietowicz myśli przybyć do stolicy, polecił staroście tarnowskiemu poprosić go, by w interesie spokoju publicznego tego nie czynił. „Liczę na takt i zręczność pańską, — pisał Stadjon — że uda się mu wytłumaczyć ks. Kmietowiczowi, że przyjazd jego do Lwowa nie jest wskazany. Kmietowicz ma być człowiekiem rozumnym i wytrawnym i zrozumie należycie sytuacyę“...

Na tem zakończymy pierwszą seryę epizodów r. 1846 na Podhalu.

Z wycieczki do Lwowa.

Dokończenie.

To wszystko uwzględnwszy Komisya klimatyczna przedkłada Wysokim Władzom krajowym następujące postulaty:

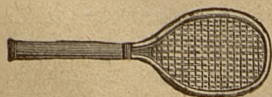
1. Zważywszy, że cała gospodarka uzdrowiska złożona jest na barki i odpowiedzialność Komisji klimatycznej, względnie na jej każdoczesnego przewodniczącego, którym jest urzędnik państwowy, delegat c. k. Namiestnictwa, na krótki zwykle przeciąg czasu przysłany, a nie wyposażony w żadną egzekutywę, koniecznem przeto jest dla zapewnienia ciągłości i wydajności pracy tego, uzdrowiskiem administrującego urzędnika, aby na dłuższy niż dotychczas przeciąg czasu do Zakopanego był delegowany i był wyposażonym we władzę o pełnej egzekutywie.

Najlepszem wyjściem dla spełnienia tego postulatu będzie — zdaniem Komisji klimatycznej — utworzenie w Zakopanem ekspozytury Starostwa, której kierownik byłby równocześnie c. k. Inspektorem uzdrowiska i przewodniczącym Komisji klimatycznej z wykluczeniem z atrybucyi jego spraw politycznych.

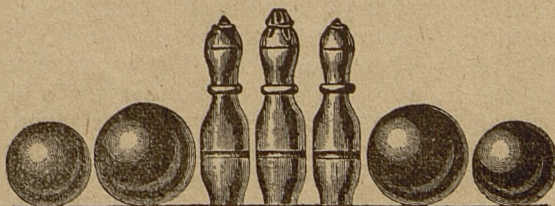
2. Z uwagi, że nieokreślony do dziś dnia stosunek Inspektora do Stacji klimatycznej, względnie Komisji klimatycznej do Zwierzchności gminnej, jest powodem ciągłych nieporozumień, z których wynika niepotrzebne i zgubne dla dobra uzdrowiska, marnowanie czasu dla załatwienia konfliktu, co i do którego z tych dwóch ciał należy, a kończącego się zazwyczaj tem, że ani jedno, ani drugie zrobić nic nie może — koniecznością jest zreformowanie statutu uzdrowiska z równoczesną reformą obowiązującej dla

PIŁKI NOŻNE

Nagolenniki i buciki do tychże
LAWN-TENNIS

**RAKIETY, PIŁKI,
KROKIETY**
oraz wszelkie gry sportowe na
sezon letni i zimowy

KULE i KRĘGLE z drzewa Lignum Sanctum
polecają najtaniej
REIM i Ska KRAKÓW, RYNEK
L. 37. LINIA A-B.

NAJWIĘKSZY SKŁAD
Perfum, Mydeł, Pudru
z najstynniejszych fabryk krajo-
wych franc. angielsk. i innych.

Aparaty kosmetyczne
do masowania.
W dziale kosmetycznym
i perfumeryi pierwsze
NOWOŚCI.

Zakopanego ustawy gminnej, przez należyte drogą ustawy określenie praw i obowiązków tak gminy jak i Komisji klimatycznej, jako takich. Dotychczas bowiem zdarza się tak, że Zwierzchność i Rada gminna, zapoznając pierwsze z mocy ustawy ciążące na nich obowiązki, postanawia i decyduje o tem, do czego wyłącznie Komisja klimatyczna jest powołana, a skutek tego taki, że gmina nie potrzebie obciąża swój budżet i bez wiedzy Komisji klimatycznej ściąga na nią ponad jej siły wychodzące zobowiązania. Tak było ze sprawą budowy wodociągu gminnego, który jest wyłączną własnością gminy, a za który na Komisję klimatyczną obowiązek spłacenia 200.000 koron nałożono. Taksamo zapowiada się sprawa założenia parku gminnego i budowy elektrowni.

3. Wreszcie przez wzgląd na to, że w Zakopanem od szeregu lat z powodu braku funduszy nie robi się nic dla udogodnienia i uprzyjemnienia pobytu gościom tak, że Zakopane schodzi do rzędu w tyle za postępowaniem stojących uzdrowisk, czem zniechęcona publiczność taksy klimatycznej opłacająca, bojkot zapowiada — należy przyjąć uzdrowisku z szybko, wydatną finansową pomocą na zaprowadzenie natychmiastowe koniecznych inwestycji.

Zakopane musi być skanalizowane, musi mieć światło elektryczne, chociażby ze względów na bezpieczeństwo ogniowe, powinno być zdrenowaniem osuszone, gdyż ogromne przestrzenie z powodu wilgoci nie mogą być zabudowane, musi mieć odpowiedni park publiczny, powiększony szpital klimatyczny ze szczególnem uwzględnieniem działu dla chorych zakaźnych, musi mieć wreszcie poprawnie i postępowo urządzonej stację meteorologiczną.

Prócz tego należy zapewnić uzdrowisku dobrą policję i należyte wyszkolone i fachowo uzdolnione pogotowie pożarne.

Wymienionym, a nie cierpiącym zwłoki postulatami ani gmina, ani Komisja klimatyczna — z powodu braku wszelkich funduszy bez wydatnej pomocy finansowej ze strony rządu i kraju, nie jest i nie będzie w możności podołać.

Raczy przeto Wasza Ekscelencya uwzględnić wymienione potrzeby Zakopanego i przyjąć z pomocą Komisji klimatycznej w spełnieniu tych zadań, do których spełnienia ona się poczuwa, a którym o własnych siłach sprostać nie może.

Zakopane dnia 19 marca 1911.

Wiadomości bieżące.

Liczba gości, którzy bawili, względnie bawią w Zakopanem od 1 stycznia 1911 wynosi 2217 osób tj. o 273 osób więcej, niż w roku zeszłym o tej samej porze.

Z Rady gminnej. Posiedzenie Rady gminnej odbyło się 8 bm. a przedmiotem obrad było przyjęcie zamknięcia rachunków za rok 1910, Ponieważ jednak Komisja kontrolująca stwierdziła, że Zwierzchność gminna przekroczyła budżet w rubryce „wydatki nadzwyczajne“ o 1800 kor. bez upoważnienia Rady gminnej, a po wydaniu pieniędzy tych nie przedłożyła odnośnych rachunków do przyjęcia Radzie gminnej, ponieważ dalej z powodu kilkakrotnych zmian w naczelnem kierownictwie gminy w ubiegłym roku, w wielu pozycjach trudno jest dojść obecnie, do jakiego czasu pewne wydatki się odnoszą, uchwalono zażądać od Wydziału powiatowego urzędowego szkontrum kasy i rachunków gminnych i do tego czasu przyjęcie zamknięcia rachunków odłożono.

Naczelnik gminy zaproponował następnie uchwalenie jakiegoś stałego datku na rzecz budowy bursy dla uczniów gimnazjalnych w Nowym Targu. Komitet zajmujący się tą pożyteczną sprawą uzyskał obietnicę pożyczki w pewnej instytucji finansowej z tem jednak zastrzeżeniem, że gminy naszego powiatu przez uchwalenie na 25 lat pewnych sta-

łych datków zagwarantują spłacenie tej pożyczki. A chociaż zastrzeżeniem było, że datek ten nie może być czerpanym z funduszu ubogich, to jednak uchwalono w zasadzie z tego właśnie funduszu wziąć jednorazowo na budowę bursy 1500 kor. i w tej sprawie rozpocząć rokowania z Wydziałem powiatowym, który funduszem ubogich rozporządza.

Przeczytano następnie list b. naszego posła Dra J. Ptasia, wiceprezesa Koła polskiego, który Radzie gminnej donosi, iż nadal w naszym okręgu o mandat poselski będzie się ubiegał. Po przemowie naczelnika gminy, p. J. Curusia, który tę kandydaturę gorąco polecał, uchwalono uznać ją w zasadzie i jak najszerzej popierać.

Święta mieliśmy bardzo pogodne i ruchliwe. Dyrektora kolejowa dodała jeden pociąg nadzwyczajny, a ten zwiózł nam trochę gości, a między nimi przedewszystkiem narciarzy, którzy, korzystając z pięknego czasu, dnia świąteczne przepędzili w górach.

Z Komisji klimatycznej. Posiedzenie Komisji klimatycznej odbyło się 21 bm. o dużym porządku dziennym. Wybrano komisję, która ma na następnem posiedzeniu przedłożyć projekt regulaminu wynajmu mieszkań, którego brak bardzo odczuwają i goście i właściciele mieszkań. Regulamin ten przez Komisję klimatyczną przyjęty, będzie obowiązywał dopiero po zatwierdzeniu go przez Namiestnictwo. Ponieważ trzechiecie, na jakie Komisja klimatyczna wynajęła od Towarzystwa zaliczkowego lokal, w którym się mieszczą obecnie jej biura, kończy się ostatniego kwietnia br., a na pismo przewodniczącego Komisji do Dyrekcji Tow. Zaliczk. w sprawie przedłużenia umowy i szczegółowych warunków, a wystosowanego jeszcze w lutym, w tych dopiero dniach nadeszła odpowiedź z tem, że czynsz roczny z 2000 kor. podniesiono do 2400 kor., uchwalono sprawę tego wynajmu oddać specjalnie do tej sprawy wybranej komisji.

Poruczono po dłuższej dyskusji przewodniczącemu Kom. wygotowanie memoriału do Wydziału Krajowego w sprawie wodociągu. Ponieważ, jak wiadomo, Komisja klimatyczna spłaca w rocznych ratach kwotę 400.000 kor. do spółki z gminą (każda po 200.000 kor.), pożyczoną przez kraj na budowę wodociągu, a prawa współwłasności wodociągu nie posiada i z tego powodu bez specjalnego pozwolenia gminy nie może używać wody nawet na skrapianie ulic, a w przyszłości, po zapłaceniu zupełnem pożyczki może być nawet narażoną na kupowanie tej wody, mimo, iż poza wzięciem na siebie obowiązku spłaty połowy pożyczki, zrezygnowała na rzecz gminy z prawa poboru opłat od wynajmu mieszkań, czuje się Komisja klim. w tej sprawie pokrzywdzoną i będzie prosić o zmianę tego stosunku, czyli o przyznanie jej prawa współwłasności.

Wybrano komisję do przedłożenia projektu urządzenia stacji meteorologicznej, do zorganizowania przymusu czyszczenia, sprawę zaś wyboru miejsca dla muzyki klimatycznej na nadchodzący sezon letni oddano przewodniczącemu. Ponieważ z ostatnich pertraktacji między gminą a rządem w sprawie budowy gmachu dla szkoły rzeźbiarskiej wynika, że szkoła ta musi być z Zakopanego zabraną, uchwaliła Kom. klimatyczna poprzeć w zasadzie starania gminy o utrzymanie szkoły tej tutaj i przyspieszenie jej budowy.

Dyskutowano też nad sprawą zorganizowania pogotowia pożarnego z młodzieży inteligentnej, której przedstawiciele sami z tą propozycją do przewodniczącego Komisji się zgłosili. Polecono sprawę pertraktacji z Zarządem Ochotniczej straży pożarnej miejscowej osobnej komisji.

Łłodzieje leśni. Chyba w żadnym zakątku kraju nie dzieje się tyle nadużyć na polu łłusownictwa, jak u nas. Nie mówiąc już o wypadkach zabijania niedźwiedzi, rogaczy i innej grubszej zwierzyny przez ludzi nie mających prawa polowania i w czasie ochronnym, to stwierdzić należy, że zającą w tym czasie codziennie w Zakopanem kupić można. Złe robią i kupujący, bo podtrzymują ten

haniebny przemysł, ale rabusie leśni powinni być wyłani i jak najsurowiej karani. Przecież przez zabicie kilkudziesięciu, a nawet tylko kilkunastu zajęcy w tym czasie, można je wygubić i wyniszczyć u nas zupełnie. Spodziewamy się, że Starostwo zapomocą żandarmeryi zajmie się tą sprawą energicznie.

Obchód 3-go Maja w Zakopanem. Koło zakopiańskie T. S. L. urządza obchód w 120 rocznicę ogłoszenia Konstytucyi 3-go Maja. Utartym zwyczajem ozdobią Szanowni Mieszkańcy Zakopanego okna zamiast illuminacyi pięknymi nalepkami z polskim orłem i datami 1891—1911 oznaczającymi dwudziestolecie istnienia Tow. Szkoły Ludowej.

W niedzielę, t. j. 7 maja b. r., będą zbierane przy stolikach datki na rzecz Koła zakopiańskiego T. S. L.

Nadzwyczajne posiedzenie Rady gminnej odbyło się w niedzielę 23 bm. z powodu pisma Rady szkolnej krajowej, wystosowanego do naczelnika gminy, względnie do zwierzchności gminnej w sprawie budowy szkoły zawodowej. Ponieważ Rada gminna, jak to w swoim czasie donieśliśmy, wystosowała do Rady szkolnej krajowej pismo z prośbą, by nie nakładano na nią zbyt wielkich ciężarów przy budowie szkoły rzeźbiarskiej, musiała się teraz zebrać, by wysłuchać odpowiedzi i oświadczyć się w tej sprawie ostatecznie w terminie przepisany 4-dniowym. Trudno się z tem uporać — rząd wymaga pieniędzy i świadczeń coraz większych, a u nas bieda. Postanowiono więc, idąc za radą udzieloną w tem piśmie, zwrócić się do Rad gminnych sąsiednich i Rad powiatowych sąsiednich o pomoc materialną, by w ten chociaż sposób uzyskać owe 2000 koron rocznie na tę szkołę — przez lat 50 — bo tej kwoty rząd od nas wymaga.

Ale zanim ta główna sprawa weszła na porządek dzienny, zahuczało w naszej Radzie po dawnemu. Po długiej i bardzo burzliwej, chwilami nawet za gwałtownej dyskusyi, zniesiono poprzednią uchwałę co do wynajmu starej piekarni od p. Wł. Dańca na pomieszczenie urzędu gminnego, a równocześnie utrzymano w mocy uchwałę dawną nabycia na własność budynku, w którym się obecnie mieści urząd gminny, a który jest własnością spadkobierców księdza Stolarczyka. Że jednak połowę tej własności zakupił już obecny naczelnik gminy do spółki ze sekretarzem na swoją prywatną własność — obrady były niespokojne, pełne sporów i zarzutów.

NADESŁANE.

DENTYSTA

Dr. Tadeusz Kasprzycki

ord. 9—1 i 3—6

Zakopane, „Przecznica“ 6 (willa pod Bratkami).

Pensjonat „Litwinka“

w Zakopanem, ulica Jagiellońska L. 40.

otwarty przez cały rok.

Pokoje ciepłe, słoneczne, weranda kuracyjna, łazienka. Kuchnia zdrowa. :: Ceny niskie. :: Opieka dla chorych zapewniona.

„Zakątek“ Zakopane
Chramcówki l. 44.

Pensjonat otwarty cały rok,

Pokoje duże, słoneczne. Werandy oszklone. Wodociąg.

Korytarze ogrzewane. Kuchnia wyborna.

Abbazia - „Willa Regina“

Obiady smaczne i zdrowe na maśle wydaje u siebie i na miasto

Kornelia Gruzewska.

Do sprzedania parcela

mająca 6000 metr. kw.

wraz z willą o dziesięciu pokojach

przy ulicy Chramcówki.

Wiadomość: Dom komisowy A. Modlińskiego i Sp.

ZAKOPANE — ULICA KOŚCIELISKA Nr. 58.

WILIA „ORLA“

do wynajęcia w całości lub pokoi: 5, 3, 1 z kuchnią.

Pokoje słoneczne zaopatrzone na zimę, werandy oszklone, Korytarze ogrzewane, kanalizacja, wodociąg, wozownia.
Właściciel: Wojciech Krzeptowski.

Zakład wodolecznicy

Dra Andrzeja Chramca

TOW. AKC.

otwarty cały rok.

Pracownia lekarska wyposażona we wszystkie przyrządy do leczenia fizykalno-elektrycznego.

Sala gimnastyczna systemu Zandera. — Gimnastyka na wolnem powietrzu i kąpiele powietrzne. — Kąpiele borowinowe, elektryczne, gazowe i solankowe. Masaż. — Elektryzacja. — Obszerna leźnia.

Dr Chramiec ordynuje od 8 do 11-tej.

Łazienki dla dochodzących
otwarte od 8-jej rano do 6-jej wieczór.

INFORMACYE.

C. k. Urzędy i Instytucje publiczne.

Uzdrowskiem zarządza Komisya klimatyczna, która rządzi się swoim statutem. W skład jej wchodzi: 3 delegatów Namiestnictwa, 3 Wydziału Krajowego, naczelnik Gminy Zakopane, 2 delegatów Rady gminnej Zakopane, 2 delegatów lekarzy praktykujących w Zakopanem względnie posiadających tutaj konc. Zakłady lecznicze, 1 Tow. Tatrzańskie, 1 lekarz Stacji klimat., 1 delegat gości.

Przewodniczącym Komisji klimatycznej jest delegat Namiestnictwa, który jest jednocześnie c. k. Inspektorem uzdrowskiego.

Biuro Komisji klimatycznej, w którym mieści się jednocześnie **biuro meldunkowe i informacyjne**, jest otwarte od godz. 9—12 przed poł. i od 4—6 popoł. (ul. Krupówki, róg Marszałkowskiej).

C. k. Inspektor Stacji klimatycznej i przewodniczący Komisji klimatycznej przyjmuje strony od 11—12 i od 5—6 w biurze Komisji klimatycznej.

Lekarz Stacji klimatycznej urządzuje w biurze Komisji od 10—11.

Sezon kuracyjny trwa cały rok t. j. od 1-go Stycznia do 31-go Grudnia.

Taksa klimatyczna wynosi: a) 2 kor. tygodniowo od osoby, zaś 5 kor. od rodziny złożonej przynajmniej z 3 osób, jeżeli zgłasza pobyt najmniej na 2 tygodnie i opłaci takse za cały pobyt, b) 3 kor. tygodniowo od osoby, a 6 kor. od rodziny, jeżeli zgłasza krótszy pobyt niż 2 tygodnie i chce płacić tę takse co tydzień. c) 12 kor. od osoby lub 30 kor. od rodziny na cały sezon, kto płaci całą takse z góry i wtedy wolny on jest od dalszej opłaty w tym samym roku kalendarzowym. Pobyt w uzdrowsku przez 48 godzin wolny jest od taksy.

Szpital klimatyczny, który jest równocześnie domem izolacyjnym dla chorób zakaźnych, położony jest przy gościńcu, prowadzącym do Poronina.

Urząd gminny (ul. Nowotarska). Gminą Zakopane zarządza Zwierzchność gminna wybrana przez Radę gminną złożoną z 36 radnych. — Zwierzchność gminna zarządza policją gminną. — **Naczelnik gminy** przyjmuje od 9—12 i od 3—6.

C. k. Posterunek żandarmeryi przy ul. Łukaszówki.

Urząd parafjalny w probostwie obok kościoła otwarty dla stron od 10—12.

Urząd pocztowy przy ul. Krupówki otwarty od 8—12 i od 2—6; w niedzielę od 8—11 i od 3—4 dla nadawania depesz i listów poleconych; w **sezonie letnim** otwarty od 8 rano do 9 wieczór, tylko oddział poste-restante, nadawania i odbierania listów poleconych i nadawania depesz.

Urząd telegraficzny i telefoniczny otwarty od godz. 8 r. do 9 wiecz., w **sezonie letnim** od godz. 7 r. do 9 wiecz., w niedzielę od godz. 7 rano do 7 wiecz. **Filia na dworcu** otwarta od 8—12 i od 3—6, w niedzielę od 8—11 rano.

Lekarze stale ordynujący w Zakopanem. Zakłady lecznicze i służba zdrowia.

(Liczba w kłammerze oznacza rok osiedlenia się w Zakopanem).

Dr. A. Chramiec, Dyrektor Zakł. wodoleczniczego ul. Chramcówki 11, [1886 r.].

Dr. J. Gaik, ul. Stara Polana 17 [1893 r.].

Dr. J. Zychon, lek. Stac. klimat. ul. Nowotarska 31 („Szarotka“), [1899 r.].

Dr. J. Gawlik, chir. Dyr. szpital. klimat. ul. Rynek 11 [1900 r.].

Dr. E. Brzeziński, ul. Jagiellońska [1903 r.].

Dr. J. Wieselmann, ul. Marszałkowska 2 [1905 r.].

Dr. Z. Czaplicki, ul. Jagiellońska („Stefa“), [1906 r.].

Dr. W. Kraszewski, ul. Przecznicza 23 [1907 r.].

Dr. H. Wilczyński, ul. Jagiellońska („Warszawianka“), [1908 r.].

Dr. M. Wojczyński, ul. Krupówki 50 [1909 r.].

Dr. A. Januszkowski, willa „Nietota“ [1911 r.].

Godziny ordynacyjne pp. lekarzy 3—5 popoł.

W sezonie zimowym ordynuje: *Dr. E. Supiński*.

Dr. K. Dłuski, dyr. Sanatorium, ordyn. w godz. popołudniowych za poprzednim telefonicznym porozumieniem się.

Dr. B. Dłuska, Sanatorium, ordynuje we wtorki, czwartki i soboty od 5—5½ popoł. lub za telefonicznym porozumieniem się.

Dr. Piotr Lech, lekarz weterynaryi, ul. Szkołna przy Rzeźni.

Apteka i droguerye. Apteka znajduje się przy ul. Krupówki l. 71; prócz tego są dwie droguerye, obie przy Krupówkach. **Masażyści i kąpielowi**, oraz masażyści i kąpielowcy, uprawnieni do wykonywania pomocniczych zabiegów według cennika. Spis ich znajduje się w biurze lek. St. klimat. i w aptece.

Akuszerki. W Zakopanem jest 6 egzaminowanych akuserek, a spis ich znajduje się w biurze lek. Stacji klimatycznej i w Aptece.

Towarzystwa.

Towarzystwo Biblioteki publicznej, ul. Krupówki 41.

Towarzystwo Domu zdrowia uczącej się młodzieży polskiej „Pomoc Bratnia“, ul. Sienkiewicza i na Ciągiłowce we willi „Grażyna“.

Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“, Rynek.

Towarzystwo rękodzielników „Gwiazda“, ul. Krupówki.

„Schronisko nauczycielek i nauczycieli“, ul. Chramcówki.

Towarzystwo Tatrzańskie, ul. Krupówki 14.

Towarzystwo dobr. Św. Salomei.

Towarzystwo ochotniczej straży pożarnej, ul. Kościeliska 6.

„Związek górali“ ul. Kościeliska (róg Kościelnej).

Kółko rolnicze, ul. Krupówki (w domu, gdzie Klimatyka).

Towarzystwo zaliczkowe, ul. Kościeliska (vis-à-vis starego kościoła).

Towarzystwo „Sztuka podhalańska“ — Biblioteka publiczna.

Koło Zakopiańskie T. S. L. — (Kantor A. Modlińskiego).

Towarzystwo ochrony zwierząt, Krupówki (biuro Koin. klimat.).

Towarzystwo Muzeum im. Chałubińskiego — Muzeum im. Chałubińskiego.

Tatrzańskie ochotnicze Pogotowie ratunkowe, — biuro Tow. tatr. Sekcja Zakopiańska Tow. lekarzy galicyjskich („Szarotka“).

Czytelnie.

Czytelnia Kom. klimat. mieści się przy Tow. Biblioteki publicznej, Krupówki 41. — Bilet wstępu sezonowy 50 hal.

Czytelnia Tow. Tatrzańskie, otwarta tylko w sezonie letnim. (Wstęp tylko dla członków).

Muzyka klimatyczna przygrywa w czasie sezonu letniego (lipiec i sierpień) od 9—11 rano i od 5—7 po południu.

Hotele, sale balowe, pensjonaty i restauracje.

Zakopane posiada 7 dobrze urządzonych hoteli, 2 sale teatralne i balowe (Hotel Morskie Oko, Sokolnia), kilka restauracyj i kilkadziesiąt pensjonatów.

Szkoły.

C. k. Szkoła przemysłu drzewnego, ul. Krupówki.

Krajowa szkoła koronkarska, ul. Kościelna.

Czteroklasowa szkoła ludowa, ul. Nowotarska.

Nauka gimnastyki w „Sokole“ Rynek.

Koncesyonowana Prywatna Klinika Chirurgiczna

Dra JANA GAWLIKA

TELEFON Nr. 24.

ZAKOPANE, RYNEK L. 11

TELEFON Nr. 24.

otwarta cały rok.

Ceny: Pokój z utrzymaniem i opieką lekarską od 14 koron za dobę.

Godziny przyjęć dla chorych przychodnich codziennie od godz. 3-4 popoł. z wyjątkiem niedziel i świąt.

ZAKOPANE. Ulica Krupówki 42, (vis à vis fryzjera p. A. Borowskiego).

KANTOR WYMIANY I DOM KOMISOWY

istniejące od roku 1899

pod firmą

A. Modliński i Spółka.

Kupuje i sprzedaje waluty zagraniczne i papiery wartościowe. — Kupuje czeki i przekazy na inne domy bankowe. — Sprzedaje losy państwowe na raty. — Pośredniczy w kupnie i sprzedaży domów i terenów. — Wyrabia pożyczki hipoteczne, wizę paszportów, legalizację dokumentów. — Przyjmuje prenumeratę pism i ogłoszenia.

Udziela się bezpłatnie wszelkich informacji w sprawach dotyczących Zakopanego i innych.

„LOVRANA“

PIERWSZORZĘDNY PENSYONAT POLSKI

S. Romańczuk - Gądomskiej

WILLA „CENTRALE“

Bliższych informacji udziela Zarząd.

ZAKOPANE.

Pensyonat „PIOTRKOWIANKA“

własność J. Przystojeckiej i S. Langerowej

przeniesioną została

na ul. Jagiellońską do willi dawniej „Mazowsze“.

Park świerkowy - Wodociągi - Kanalizacja - Kąpiele słoneczne.

W łecie DOM DLA TURYSTÓW po 1 koronie za nocleg od osoby.

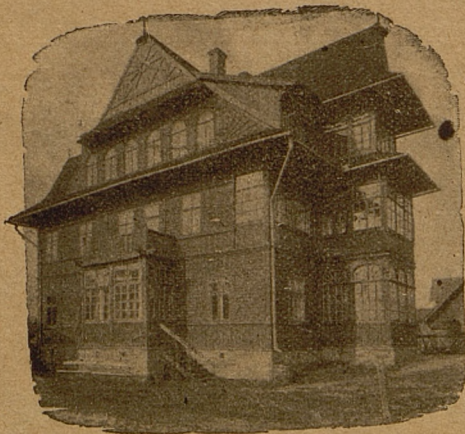
SPÓŁKA HANDLOWA

ZAKOPANE, UL. KOŚCIELISKA L. 14.

STOWARZYSZENIE ZAREJESTROWANE Z OGRANICZONĄ PORĘKĄ.

Filia I. ulica Chramcówki. — Filia II. ulica Krupówki.

Poleca: **Towary kolonialne**, cukierki, pierniki, herbatniki, mąki, kasze, wędliny, konserwy i wszelkie towary spożywcze. — **Wina**, koniaki, rummy, likiery, rosolisy, piwo. — **Porcelanę, szkło, lampy** i przybory do lamp. — **Naczynia kuchenne** blaszane i żelazne. — **Materyały piśmienne**. — Przybory do szycia, toaletowe i galanteryjne. — **Perfumy**. — **Żelazo** i wszelkie wyroby w zakres handlu żelaznego wchodzące. **Wyroby koszykarskie**. — **Świece** łojowe, stearynowe i woskowe. — **Nafta, pokost, oleje, farby**. Skład wyrobów drzewnych rzeźbionych. Ramy. — **Przybory turystyczne** — po cenach katalogów wiedeńskich.

Pensyonat „Szalas“

zdala od ulicy.

POKOJE SŁONECZNE, TYNKOWANE. — KANALIZACYA, WODOCIĄG, ŁAZIENKA. KUCHNIA SMACZNA i ZDROWA.

Ceny od 5 do 8 Koron.

Pierwszorzędna pracownia krawiecka
Juliana Zembatego
Zakopane Krupówki 53.

